

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Панайот Панайотов
преподавател по рисуване в специалност „МОДА“
член на катедра „Рисуване“ при Ф.И.И

за дисертационния труд на Александър Гергинов
ЖИВОПИСТА В МОДАТА. МОДНА РИСУНКА.
(Модни илюстрации. Модни скици. Модни
препратки и художествени практики.)

2015 г.

Към другите рецензии мога да добавя и моето мнение, изразяващо съгласие и подкрепа на дисертационния труд на Александър Гергинов. Още при предварителните обсъждания на дисертацията в катедра „Мода“ се констатира възможността му да реализира задълбочено и научно подхождане към докторантура. Прави му чест, че се справи с предизвикателството на поставената задача.

Гергинов със своята еродиция и добитото професионално умение отлично се справя с този обемен материал. Той самият е добър рисувач и познавач на модната практика. Чрез частните си пътувания и установени контакти успя да се доближи до практиките на модната рисунка и илюстрация, които са особено развити в Западна Европа и САЩ. Систематизираните от него факти и информации за модната рисунка представляват съществен принос към изкуствоведческите познания.

Дисертацията ще е и своеобразно помагало за обучението на младите модни дизайнери в специалността „Мода“ в НХА. Илюстративният материал, библиографията и тълкуванията му за тях са научно полезни.

Като докторант той ползваше по решение на катедрата два часа от учебната програма „Модна рисунка“ в III курс. Гергинов е добър рисувач, който още като студент доказваше своите многостранни умения. Във времето той успя да ги развие и усъвършенства. В илюстративния материал има представени 10 негови модни рисунки.

В увода на дисертационния труд се разясняват основните понятия и термини, които се употребяват в практиката на модата, както и етимологията на понятията, свързани с модната рисунка и частност илюстрацията, скицата и модния проект. Изобщо пълноценно е формулиран обектът на цялото изследване. Още в тази уводна част той декларира своето желание и възможност за представяне на тази неизследвана досега материя.

Разгледани в историко-хронологичен ред, основните видове техники, използвани при създаването на модната рисунка и илюстрация са

изяснени в зависимост от времевия период. Те са представени удачно в илюстративния материал. Там също са представени и най-съвременните влияния на дигиталните изображения като нов компонент, обогатяващ рисунката.

Той изследва и визуализира индивидуалните стилове на най-ярките имена постигнали успехи. За съжаление тези факти са забравени или непознати за съвременното поколение. За това приносът на Ал. Гергинов е толкова осезаемо полезен в педагогическата и учебна дейност. Това важи особено за старите творби на нашите български дизайнери.

Като рецензент намирам, че е направен обзорен преглед на един значим сегмент от модния периодичен печат от зараждането. Той е разделен на два етапа: от Освобождението до 1944 г. и от 1944 г. до наши дни.

В първия проучван период са отбелязани и представени илюстративно най-ярки примери на модна рисунка и илюстрация. Той изследва всички специализирани модни издания които отразяват състоянието на българската мода в тези времена.

Естествено във втория разглеждан период при наличието на вече по-богато по съдържание информация в издания и бюлетини, дисертантът обръща специално и подробно внимание за присъствието на талантиливи български автори в областта на модния дизайн.

Намирам за особено интересни материалите, които дисертанта е проучил за малко известните на по-широката публика и почти неизследвани примери на модната илюстрация и рисунка в женския периодичен печат в България между далечната 1890 г. до 1944 г. Това е особено ценен факт, защото изследвания в тази област досега не са правени и на практика са трудоемки заради малкото и разпокъсани данни за тази дейност.

Дисертантът е намерил и изследвал издания като: “Мода и домакинство“ от 1897 г.; „Домакия и майка“ от 1933 г.; Списание „Мода и култура“ - 1941 г.; „Родители и деца“ - 1937 г.; „Модерна домакия“ - 1936

г.; „Домакиня и майка“ - 1937 г. Косвено тези негови проучвания доказват, че в България в процеса на общото си икономическо и културно развитие, разширява разнообразието в представянето на облеклото, аксесоарите към него, модната прическа, грим и др. Чрез това документирано присъствие е видно, че България не е изостанала от общото и световно развитие на модните тенденции.

Вторият период след 1944 г. дава възможността на дисертанта за развитие на неговото изследване. Тук той представя особено важната връзка на модата с изкуството и ролята и в естетическото развитие на човека. Изследвайки периодичните издания, специализирани модни журналы и бюлетини: „Божур“, „Лада“, „Жената днес“. Публикуваните в тях модни илюстрации, проекти за десени и др. Проучените от дисертанта публикации може да се дефинират като съществени и въздействащи артефакти. Артистични изображения превърнати в творчески претекст за създаване на модното облекло, което в същност е реализираното присъствие на модния дизайнер.

Разсъжденията на автора в неговия труд, правилно доказват естетическите значения на модната рисунка. Може да приемем неговото твърдение, че прагматично погледнато това води до издигане културата в бита на обществото.

Дисертантът подробно и изчерпателно в своя текст, започва логично от дефинирането на самото понятие „Модна илюстрация“. То носи богато съдържание съчетавайки в себе си много изразни средства; линии, цветове, цялостна форма на изображението, което в крайна сметка трябва да даде илюстративност на мисълта и творческото намерение на дизайнера.

Авторът доказва своите изводи и внушения за цялостното развитие на дизайнера. Той изтъква важността и значението на разнообразни познания, умения и художествено присъствие чрез модната рисунка. Създаваните модни проекти, модни рисунъчни изображения трябва да са продукт с ясна конструктивна и комбинативна мисловност.

В структурно отношение дисертационният труд е подчертано

обемист. Изтъквам този факт, за да покажа сериозното отношение на докторанта. В неговото съдържание са разгледани примери за модната илюстрация в Западна Европа още от 13 век. Цялостното нейно развитие е представено до края на XX век достатъчно подробно. Тук отбелязвам и неговите отделни публикации по темата модна илюстрация, изложби, модна графика.

Детайлно са разгледани и илюстративно представени: възхода, промените и тенденциите в модната илюстрация, а и на цялата издателска дейност в Западна Европа и САЩ, от края на 19 и началото на 20 век, които стават и „златните“ години на развитие и значение на модната илюстрация.

Дисертантът чрез много примери освен текстуално и чрез илюстративните приложения ни убеждава, че извода му е абсолютно правилен и утвърждаващ – модната рисунка е истински художествен обект.

Като такъв той съчетава в себе си графични, живописни и рисуначни похвати, както и прилаганите най-нови комбинирани технологии.

Гергинов многократно анализира всеки факт, стремейки се към ясен извод и дефиниция. Тук може да цитирам неговия израз: „Модната илюстрация е подробно графично изображение, което дава максимална визуална информация за едно материално отражение на модата, обвързано с нейните естетически и социално-културни аспекти.“

Независимо от сложния структурен вид на изложението, елементът на фрагментарност в цялостната идея на дисертацията разглежда правилно периода на развитието на модната илюстрация. Достатъчно е, че се съчетава паралелно, благородно сравнение между богатия опит на Западна Европа и сравнително късното развитие на българската мода, модните издания и нейните модни илюстрации.

Методологично съдържанието на изследването е построено много прецизно и вещо. Предвид сложния структурален вид на самата мода, Гергинов е създал свои индивидуален и подчертано оригинален метод за изследване. Той използва разнообразни източници, които в своя първичен и

вторичен вид са подбрани много прецизно. Монографският подход е правилно избран, защото гледайки на модната рисунка и илюстрация, които сами по себе си са сложен конгломерат от познания, рисувални възможности и креативност. Всичко това отговаря хармонично на обширния контекст на понятието мода.

Този удачно избран възглед и подход извежда автора до оригинални и верни констатации. Проучването се състои от анализ, синтез, сравнение и обобщение. Когато са хармонично използвани в труда му, те се превръщат в логични изводи. Отново подчертавам, че в тази методология на докторанта, сравнителният анализ и историко-хронологичен метод на сравнение между Западната и Българската модна рисунка и илюстрация е особено полезен и задължително приложим в учебната програма по рисуване в специалност „Мода“ на НХА. Подчертавам този факт защото той е първа и засега единствена практика в модните специалности.

Съдържанието на дисертационния труд е достатъчно подробно и възможно най-изчерпателно проучено и фактологически изложено. Като рецензент трябва да обърна особено внимание на подобрения илюстративен материал в приложението. То съдържа 305 подробни хронологично изображения, отразяващи модни тенденции, модни илюстрации, скици и проекти на световно известни художници и дизайнери от по-новото време. По този начин дисертационният труд добива своя детайлно завършен в професионално отношение научен труд. Той допринася за обучението и израстването на професионално подготвени нови автори, на цялостни модни дизайнерски проекти. Това е гаранция, че ние се представяме редом с имена, постигнали световна известност.

С настоящата дисертация Гергинов си поставя четири основни цели. Той ги постига независимо от това, че се явява като първопроходец в широката културно-естетична територия на модата. По същество той изследва непрекъсваемата и динамично развиващата се нейна материя. Хронологичното проследяване на множество изяви на модни дизайнери от Западна Европа ни убеждава за мястото на модната рисунка и илюстрация

в галерийното и рекламно пространство. Това практически е приложено в дейността на студентите при представяне или участия в конкурси. Налице е извода, че една цел е постигната тогава, когато е доказана и в практиката.

Друга цел разработена и успешно защитена от докторанта е дефинирането на понятието „модна илюстрация“. Чрез нея тя е поставена в палитрата от артефакти наред с другите такива на изобразителното изкуство.

В дисертацията са осигурени широки теоретични основи за правенето на модна рисунка и илюстрация като съществено допълнение в цялостния моден процес. По този начин се защитава и самата дефиниция за модната рисунка като творческа съвкупност от специфични рисунъчно-технически прийоми.

Александър Гергинов е събрал богати и непознати библиографски извори, част от които са негова лична находка. От такава благодатна среда извлича ценните компоненти, за да може точно да формулира важни теоретични дефиниции, засягащи същността на модната рисунка и илюстрация. Такъв текст с подобна структура на познавателност не е писан до сега в арт практиката в България. Той изследва и представя проблема под нов рекурс. Представени са богати илюстративни факти и информация в областта на модата въобще и връзката с развитието на модната рисунка. Използвани са много съвременни информационни портали, специализирани сайтове и интернет издания.

В заключението си искам да подчертая, че в дисертационния труд автора със своето пространно изследване придружено с богатия илюстративен материал, доказва значението и мястото на модната рисунка и илюстрация е пълноценно художествено произведение. Както всяко изкуство то има своята специфична естетическа, информативно-комуникативна социална и прочие функции. Модната рисунка е доказано част от изобразителното изкуство, тъй като тя преди всичко е плод на умствената и мануална способност на твореца плюс всички възможни съвременни дигитални и мултимедийни способности. Представените и

проучени световни примери, използвани в дисертационния труд ни убеждават в това. Отразените примери на българската модна рисунка и проекта ни убеждават, че сравнително младата модна история е била и е адекватна и актуална със съвременните модни тенденции и образци.

След прочитане на общия обем на дисертацията състоящ се от 271 страници е ясно доказана и изведена дефиницията на модната рисунка и илюстрация като артефакт. Анализирани са модната рисунка в световната и наша модна практика и нейното място в галерийно и рекламно пространство.

Вземайки като база този труд е обособена учебна програма по модна рисунка и илюстрация която обогатява обучението в специалност „Мода“ в НХА.

Като рецензент на дисертацията „Живописиста в модата. Модни рисунки. (Модни илюстрации. Модни скици. Модни препратки и художествени практики) на Александър Гергинов твърдя, че труда му е съществен принос като изследване и разработка в областта на модния дизайн. Препоръчвам и се надявам, че уважаемата комисия ще оцени по достойнство и значимост дисертацията на Александър Гергинов и ще му присъди докторско звание.

Давайки като рецензент своята положителна оценка за тази дисертация, на нейния автор Александър Гергинов, в мен остава недоумението и несъгласие със заглавието, в което на първо място стои фразата „Живописиста в модата“. Намирам това за неуместно, тъй като понятие живопис е жанр в изкуството. Живописиста присъства заедно с други такива като: графика, колаж, фотография и др. само като технически елемент в модната рисунка. Логично според мен е заглавието да бъде:

„Модни рисунки. (Модни илюстрации. Модни скици. Модни препратки и художествени практики.)

проф. Панайот Панайотов